

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Praha, 2019

Anna Baštová

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

HUDEBNÍ A TANEČNÍ FAKULTA

Hudební umění

Flétna

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**VILÉM BLODEK A JEHO KONCERT D DUR
PRO FLÉTNU A ORCHESTR**

Anna Bařtová

Vedoucí práce: prof. Radomír Pivoda

Oponent práce: odb. as. Mario Mesany

Datum obhajoby: 3. června 2019

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2019

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

MUSIC AND DANCE FACULTY

Art of Music

Flute

BACHELOR 'S THESIS

VILEM BLODEK AND HIS FLUTE CONCERTO IN D MAJOR

Anna Bařtová

Supervisor: Prof. Radomír Pivoda

Examiner: assistant professor Mario Mesany

Date of thesis defense: 3rd June 2019

Academic title granted: BcA.

Prague, 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Vilém Blodek a jeho Koncert D dur pro flétnu a orchestr

Vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „*Vilém Blodek a jeho Koncert D dur pro flétnu a orchestr*“ pojednává o jednotlivých životních etapách a dílech Viléma Blodka. Zaměřuje se na jedno z jeho nejslavnějších děl napsaných pro flétnu. V první kapitole se práce zabývá osobním životem autora a prostředím, které mělo vliv na jeho utváření hudebních myšlenek. Do celkové charakteristiky Koncertu D dur je zařazena formální i harmonická analýza, která nám umožňuje lépe proniknout do struktury tvorby skladatelova osobitého stylu. Ve své závěrečné fázi se tato práce zabývá interpretační problematikou z pohledu hráče na příčnou flétnu, se kterou se může potýkat každý interpret. Z celkového pohledu může tato bakalářská práce posloužit jako vhodná instruktivní literatura pro všechny budoucí interprety.

Abstract

Bachelor thesis on the subject „*Vilém Blodek and his Flute Concerto in D major*“ deals with the individual life stages and works of Vilém Blodek. It focuses on one of his most famous flute compositions. In the first chapter, the thesis deals with the author's personal life and the background that influenced his formation of musical ideas. Except for a characteristic of the whole Concerto D major, there is added a formal and harmonical analysis as well, which allows us a better view of the structure of the composer's individual style. The final chapter of the thesis deals with the interpretive problems which every flute player can face. This bachelor thesis can be served as appropriate instructive literature for all future interpreters.

Klíčová slova

Vilém Blodek, Koncerty pro flétnu a orchestr, flétna

Keywords

Vilem Blodek, Flute Concertos, flute

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala panu prof. Radomíru Pivodovi za podnětné rady a připomínky během vedení mé bakalářské práce. Dále děkuji flétnistce, Janě Dryákové za možnost konzultace harmonického rozboru.

OBSAH

Úvod	11
1. Život a dílo Viléma Blodka	12
1.1 Rané období.....	12
1.2 Vrcholné období.....	13
1.3 Pozdní období.....	16
2. Charakteristika koncertu D dur pro flétnu a orchestr	17
2.1 Formální rozbor.....	18
2.2 Harmonický rozbor.....	19
2.2.1 První věta „ <i>Allegro risoluto</i> “.....	19
2.2.1.1 Orchestrální expozice.....	19
2.2.1.2 Nástrojová expozice.....	20
2.2.1.3 Provedení.....	24
2.2.1.4 Repríza.....	25
2.2.1.5 Coda.....	26
2.2.2 Druhá věta „ <i>Adagio</i> “.....	28
2.2.2.1 Díl A.....	28
2.2.2.2 Díl B („ <i>Listesso tempo</i> “).....	30
2.2.2.3 Díl A.....	31
2.2.2.4 Coda.....	32
2.2.3 Třetí věta „ <i>Allegro molto vivace</i> “.....	33
2.2.3.1 Orchestrální předehra.....	33
2.2.3.2 Díl A.....	34
2.2.3.3 Díl B.....	36
2.2.3.4 Díl A.....	37
2.2.3.5 Coda.....	39
3. Interpretační problematika z pohledu hráče na příčnou flétnu	41
3.1 První věta.....	42
3.2 Druhá věta.....	44
3.3 Třetí věta.....	45
Závěr	47
Seznam literatury	48
Přílohy	49

SEZNAM PŘÍLOH

Obrázek č. 1: Vilém Blodek

Vilém Blodek. In: *Es. wikipedia.org* [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: https://es.wikipedia.org/wiki/Vil%C3%A9m_Blodek

SEZNAM POUŽITÉHO OZNAČOVÁNÍ A ZKRATEK

A ⁷	=	dominantní septakord z tóniny D dur
B ⁷	=	dominantní septakord z tóniny Es dur
C ⁷	=	dominantní septakord z tóniny F dur
cis ^{mi7}	=	měkce malý septakord od tónu cis
D ⁷	=	dominantní septakord z tóniny G dur
D ^{sus2}	=	tónický kvintakord D dur s vloženou sekundou
D ^{sus4}	=	tónický kvintakord D dur s vloženou kvartou
E ⁷	=	dominantní septakord z tóniny A dur
e ^{mi7}	=	měkce malý septakord od tónu e
F ⁷	=	dominantní septakord z tóniny B dur
F ^{maj7}	=	tvrdě velký septakord od tónu f (s velkou septimou)
Fis ⁷	=	dominantní septakord z tóniny H dur
G ⁷	=	dominantní septakord z tóniny C dur
H ⁷	=	dominantní septakord z tóniny E dur
h ^{mi7}	=	měkce malý septakord od tónu h

ÚVOD

S tímto slavným dílem od Viléma Blodka jsem se poprvé seznámila ve druhém ročníku na Pražské konzervatoři, při studiu hry na flétnu u pana prof. Jana Riedlbaucha. Koncert D dur byl později i součástí mého repertoáru na Absolventském koncertě, a jelikož jsem v té době zároveň studovala i HAMU, provázel mě také celým prvním ročníkem při studiu u pana prof. Radomíra Pivody.

V první kapitole se zaměřím na život a dílo Viléma Blodka. Popíši zde co nejpodrobněji jeho poměrně krátký a nesnadný život. Dále se zaměřím na jednotlivá období skladatelovy tvorby. Budu zde vycházet především z literatury.

Druhá kapitola bude pojednávat o samotném výzkumu bakalářské práce. Budu se zde zabývat celkovou charakteristikou Koncertu D dur v kulturně-historických souvislostech. Všechny tři věty rozeberu jak po stránce formální, tak i harmonické. Pro přehlednou orientaci vložím do textu incipity z klavírního výtahu.

V poslední části práce zmíním interpretační úskalí v jednotlivých větách, se kterými se může potýkat každý flétnista. Jedná se o technickou, výrazovou, dechovou, nátiskovou a intonační problematiku.

Čtenáře zde kompletně seznámím se životem a dílem českého skladatele a flétnisty Viléma Blodka. Ve výzkumné části se budu věnovat charakteristice koncertu a interpretační problematice z pohledu hráče na příčnou flétnu.

1. ŽIVOT A DÍLO VILÉMA BLODKA

1.1 Rané období

Představitel českého romantismu Vilém Blodek se narodil 3. října 1834. Toto datum nám dokládá zápis do matriky Křížovnické fary u kostela sv. Petra v Praze. Blodkův otec Václav byl vyučený krejčí a matka, rozená Marie Tichá, v domácnosti. Celá rodina žila velmi skromně. Všichni, společně s Vilémovým bratrem Moricem a dvěma sestrami, bydleli v dnešní Revoluční ulici na Praze 1.¹

Jako malý navštěvoval německou školu u Piaristů, avšak brzy se projevilo jeho mimořádné hudební nadání a ve dvanácti letech nastupuje na Pražskou konzervatoř. Profesor Antonín Eiser ho vyučoval hře na flétnu a samotný ředitel školy Jan Bedřich Kittl mu předával své znalosti o kompozici. Studoval také soukromě hru na klavír, jelikož se tento obor samostatně nevyučoval. Ve druhém ročníku se pod Vilémovou rukou zrodil „*Sextet pro flétnu, dvoje housle, hoboj, lesní roh a pozoun*“. Dále po dobu studia vzniklo „*Velké sólo pro flétnu a klavír D dur*“ a v absolventském ročníku také „*Bravurní allegro D dur pro flétnu a klavír*“. Tyto rané skladby bohužel nevyšly tiskem a v dnešní době se nehrají. Studium dokončil ve svých osmnácti letech roku 1852.

Po absolutoriu odchází do vesnice Lubicze v Haliči, kde vyučuje hudbu v šlechtické rodině rytíře Zielinského. Slabá úroveň zdejšího hudebního dění se hluboce dotýkala jeho citlivé povahy. Po neshodách se v červnu roku 1855 rozhodl pro návrat do rodné Prahy. Také jeho odjezd urychlila otcova vážná nemoc. Později vždy nerad vzpomínal na období prožité v dnešním Polsku.

V té době byla ve Stavovském divadle plně obsazena místa flétnistů a Blodek dává přednost klavírní dráze. V padesátých letech se v Praze stává známou osobností i díky časopisům Lumír a Dalibor.²

¹ VÁŇA, F. X. *Blodek: Skizza*. 1934.

² BUDIŠ, Ratibor. *Vilém Blodek*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1964.

1.2 Vrcholné období

Po delší pauze roku 1858 se Vilém Blodek vrací ke komponování skladbou pro mužský sbor „*Náš zpěv E dur*“. S tímto dílem získává druhé místo ve skladatelské soutěži. Ke konci padesátých let vznikají další díla pro stejná obsazení s vlasteneckými texty: „*Sixtinská madona e moll*“, cyklus „*Šest mužských sborů*“. Můžeme říci, že se jedná o skladatelovu druhou životní etapu. Postupně se oprošťuje od napodobování svých romantických vzorů, jímž například byli Felix Mendelssohn-Bartholdy, Albert Lortzing nebo Otto Nicolai. V šedesáti entraktech, napsaných pro symfonický orchestr Stavovského divadla, naplno ukazuje svoji melodickou invenci.

V pětadvaceti letech nachází silné citové pouto ke své žákyni Marii. Avšak otec Vilémovy Múzy, vážený pražský advokát Jakub Daublebský, byl zásadně proti sňatku s pouhým hudebníkem, jenž ani neoplývá stálým finančním příjmem. Se zlomeným srdcem píše svoji jedinou „*Symfonii d moll*“, která krátce po skončení Národního obrození patří, společně s „*Triumfální symfonií*“ od Bedřicha Smetany, mezi skvosty tehdejší české symfonické tvorby.

Rok 1860 je obzvláště šťastným. V březnu na Žofíně je proveden mužský sbor „*K bratrům*“ a o měsíc později orchestr Pražské konzervatoře s úspěchem uvádí „*Koncertní ouverturu E dur*“. V té době také profesor Antonín Eiser odchází do důchodu. Díky doporučení svého bývalého pedagoga je Blodek k prvnímu srpnu jmenován profesorem flétny na Pražské konzervatoři s chabým platem 315 zlatých ročně. Časopis Dalibor si v té době mohl odpustit kousavou poznámku, ve které se zmiňuje o nevypsání řádného konkurzu.³

Vzhledem k nízkému příjmu je žádost o Mariinu ruku opět zamítnuta. Nešťastné rozhodnutí doktora Daublebského se stává pro chatrnou duši velkým oříškem. Své roztroušené city vyjádřil v cyklu „*Písně milostné*“ zkomponovaným na německé texty básníků Eichendorffa, Geibla i Heineho. Tento cyklus třinácti písní s příděchem tragiky věnoval altistce Fanny z Ulrichů.

³ BUDIŠ, Ratibor. *Vilém Blodek*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1964.

V šestadvaceti letech stále promýšlel své pojetí vyučování hry na flétnu. Jistě mu i chyběly zkušenosti jeho předchůdce. Nakonec vytvořil vlastní flétnovou školu, podle které učil. Bohužel se nám zachovala jen v opise.

Roku 1861 se pouští do komponování své první opery „*Clarissa*“ na německý text. Z vážného úmyslu nakonec zbylo jen několik fragmentů, snad si ještě na tak velké dílo netroufl. O rok později zkomponoval hudbu k vaudevillu Františka Hajniše – „*Chorista aneb Čtverákovský z Žertovic*“. Použil zde převážně melodie z českých lidových písní, což mu nejen u publika ve Stavovském divadle, ale i negativní kritikou Vítězslava Háška v Národních listech přineslo značný neúspěch.⁴

Na nevydařené dílo se brzy zapomnělo, jelikož 30. března 1862 se konala úspěšná premiéra „*Koncertu D dur pro flétnu a orchestr*“. Prvního provedení se chopil orchestr Pražské konzervatoře společně se sólistou Václavem Svobodou. Dočasnou radost však v létě zakalil smutek z otcovy smrti. O rok později, se šrámem na duši komponuje několik církevních děl pro sbor: „*Otče náš F dur*“, „*Ave Maria C dur*“, „*Veni creator C dur*“. Ve stejných letech píše „*Andante cantabile D dur pro flétnu a klavír*“, které je dodnes velmi oblíbeným repertoárem na základních uměleckých školách i soutěžích. Dále zmiňme „*Fantasii a Capriccio Fis dur pro flétnu a klavír*“, ve kterém se objevuje přímý náznak pozdější opery „*V studni*“ – populární intermezzo „*Východ měsíce*“.

Roku 1864 komponuje hudbu k živým obrazům – „*Perdita*“ k příležitosti 300. výročí narození Williama Shakespeara. Vzpomeňme na Bedřicha Smetanu, který k těmto oslavám napsal slavný „*Pochod k slavnosti Shakespearově*“. Společně s Vilémem Blodkem navázali velmi úzký vztah. „*Perdita*“ je jakousi „suitou“ dvanácti skladeb pro symfonický orchestr, v jejímž pátém obrazu „*Romeo a Julie*“ využívá Blodek melodii z druhé věty flétnového koncertu. Hudba k obrazům byla později převzata do slavné opery „*V studni*“.

⁴ VÁŇA, F. X. *Blodek: Skizza*. 1934.

Blodkova dlouholetá láska Marie Daublebská se v roce 1865 stává plnoletou. I proti vůli svého otce uzavírá s Vilémem sňatek v kostele sv. Jiljí. Sedm let trápení však zanechalo hlubokou jizvu na srdci, která už se nikdy nezahojila. V tomto roce komponuje dva mužské sbory: „*Ach ty Labe tiché a moll*“, „*Večerní Des dur*“, za které získává první cenu ve skladatelské soutěži pořádané sborem Hlahol.⁵

⁵ BUDIŠ, Ratibor. *Vilém Blodek*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1964.

1.3 Pozdní období

Šedesátá léta 19. století vdechla do Čech nový kulturní směr. Po vydání Říjnového diplomu je založen Sokol, vzniká vlastenecký pěvecký spolek Hlahol, Umělecká beseda a také je položen základní kámen Národního divadla. Ze Švédska se vrací dlouholetý Blodkův vzor – Bedřich Smetana. Pod mistrovým oživujícím a inspirujícím dotekem nachází nové výrazové prostředky, které zanedlouho využívá ve své slavné opeře. Od roku 1865 můžeme tedy mluvit o třetím tvůrčím období.

Rozsáhlou kompozici píše v letech 1866 – 1867 na libreto Karla Sabiny. Dílo se své premiéry dočkalo 17. listopadu v Prozatímním divadle. Brzy bylo zřejmé, že se opera „*V studni*“ stane stálou součástí divadelního repertoáru. V té době byl Blodek srovnáván se Smetanou jako druhý nejúspěšnější český skladatel.

V lednu roku 1868, do rodiny Blodkových přichází na svět druhé dítě. Na okamžik zdá se být šťastným, ale i tato radostná událost nepřemohla duševní chorobu, která mu již zanedlouho zkříží život. V tomto období vznikají převážně díla sborová: „*Pijácká D dur*“, „*Pochod C dur*“, „*Starý ženich C dur*“. V Novoměstském divadle má premiéru hudba k frašce „*Svatojánská pouť*“ na motivy Ferdinanda Františka Šamberka. Na podzim se také pouští do své druhé opery „*Zítek*“, kterou však nestihl dokončit. Dílo se dočkalo premiéry až roku 1934 pod taktovkou Otakara Ostrčila.

Čtyřčlenná rodina se roku 1869 rozrůstá o dalšího člena. Vysoké pracovní nasazení v kombinaci s finančními problémy těžce působí na psychiku trojnásobného otce. Jeho roční plat se sice navýšil na 600 zlatých, ale chatrnému zdraví už nebylo pomoci.

V březnu roku 1870 definitivně propadá depresím a je poprvé odvezen do ústavu pro choromyslné. O rok později se za ním zdejší brána uzavírá nadobro. Vilém Blodek svůj dlouhý boj s nemocí definitivně prohrál 1. května 1874.⁶

⁶ BUDIŠ, Ratibor. *Vilém Blodek*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1964.

2. CHARAKTERISTIKA KONCERTU D DUR PRO FLÉTNU A ORCHESTR

V této kapitole rozeberu dílo po stránce formální i harmonické.

V Blodkově citové krizi vzniká vůbec první český flétnový koncert. Dílo premiéroval 30. března 1862 jeho žák Václav Svoboda společně s orchestrem Pražské konzervatoře. V koncertu nacházíme řadu míst s brilantní technikou i obtížně hratelné lyrické části. Dílo je dodnes jedno z nejnáročnějších pro všechny flétnisty. Interpret musí dokonale ovládat intonaci celého rozsahu nástroje ve slabé i silné dynamice. Dále musí mít brilantní techniku, ustálený nátisk a dechovou podporu. Především musí, co možná nejlépe ovládat svůj nástroj.

Koncert D dur si již několik let drží své stále místo u flétnových konkurzů do České filharmonie. Po několika málo odehraných taktech se lehce zjistí interpretovy nedostatky i přednosti. V expozici se nachází, jak virtuosní technika, tak i obtížně hratelná lyrická melodie.

Pozoruhodná kompozice patří mezi klenoty českého flétnového repertoáru.

2.1 Formální rozbor

Flétnový koncert D dur se nese v duchu klasických forem, což nám dokazuje převážně doprovodná funkce orchestru, jež není vyloženě obtížná.

První věta „*Allegro risoluto*“ je psána v sonátové formě. Nachází se zde orchestrální a nástrojová expozice, provedení, repríza a coda. Od taktu č. 32 vidíme v nástrojové expozici hlavní téma. Vedlejší přichází zdvihem do taktu č. 40. Od taktu č. 70 máme mezivětu a od taktu č. 80 se nachází provedení. Repríza začíná příchodem „*a tempa*“. Od taktu č. 113 můžeme pozorovat virtuosní závěrečnou codu.

„*Allegro risoluto*“ se zdánlivě může jevit jako třídílná forma ABA, jelikož v provedení se nepracuje s hlavním tématem. Předpokládejme však, že se jedná opravdu o sonátovou formu, jelikož v době raného romantismu skladatelé většinou nepsali první věty z koncertů ve formě ABA.

Avšak již zmíněnou formu s codou zvolil Blodek pro volnou větu „*Adagio*“. Na počátku se nachází introdukcce – krátká orchestrální předehra. Nástupem flétny začíná díl A. Od taktu č. 178 následuje krátká mezivěta a od „*Listessa tempa*“ díl B. Po skončení střední části máme možnost slyšet cadenzi, po jejímž provedení se dostáváme zpátky k dílu A. Od taktu č. 219 začíná coda, ve které se znovu objevují motivy z mezivěty.

Třetí věta „*Allegro molto vivace*“ začíná opět orchestrální introdukcí, dále nástupem sólisty přichází díl A. Hlavní a vedlejší téma nám odděluje orchestrální mezihra. Díl B vidíme od taktu č. 351. Od „*Tempa I.*“ začíná mezivěta, která připravuje návrat na díl A v taktu č. 398. Opět se zde nachází hlavní a vedlejší téma. Od „*Più mosso (Tempo I.)*“ přichází závěrečná coda.

2.2 Harmonický rozbor⁷

2.2.1 První věta „Allegro risoluto“

2.2.1.1 Orchestrální expozice

Hlavní téma v orchestrální expozici zahajují klarinety společně s fagoty v tónině D dur. V pátém taktu autor přechází do e moll a do popředí se dostávají hoboje. Jako zajímavý se jeví zdvih do desátého taktu, kde v basu vidíme alterovaný akord, který jde opět do hlavní tóniny D dur.

takty 1 - 12⁸

The image shows a musical score for Piano, measures 1 to 12. The title is "Allegro risoluto" and the composer is "Rev. Josef Bok". The score is in D major (two sharps) and common time (C). The tempo is "Allegro risoluto". The score is written for Piano (PIANO) and includes dynamic markings such as *mf*, *p*, *dim.*, *sfz*, and *f*. The score is divided into two systems. The first system contains measures 1-5, and the second system contains measures 6-12. The score features a variety of rhythmic patterns and harmonic textures, including a chromatic modulation in measure 5.

Před nástupem flétnového sóla moduluje pomocí chromatických průchodů přes dominantní septakord z D dur do zmenšeného septakordu z a moll. Sólista při svém nástupu tento akord rozloží a pokračuje do hlavní tóniny D dur.

takty 21 - 25

The image shows a musical score for Flute and Piano, measures 21 to 25. The title is "Allegro risoluto" and the composer is "Rev. Josef Bok". The score is in D major (two sharps) and common time (C). The tempo is "Allegro risoluto". The score is written for Flute (FLAUTO) and Piano (PIANO). The Flute part is marked "Solo" and includes a dynamic marking of *f*. The Piano part includes dynamic markings such as *sfz* and *ff*. The score is divided into two systems. The first system contains measures 21-24, and the second system contains measures 25-25. The score features a variety of rhythmic patterns and harmonic textures, including a chromatic modulation in measure 21.

⁷ V celé kapitole čerpáno z: BOK, Josef. *Vilém Blodek CONCERTO pour flute et orchestre: Partition Josef Bok*. Praha: Český hudební fond, 1959.

⁸ Incipity převzaty z: BOK, Josef. *Vilém Blodek Concerto per flaute ed orchestra: flauto e piano*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961.

2.2.1.2 Nástrojová expozice

Od taktu 32 začíná nástrojová expozice a opět zde vidíme hlavní téma v tónině D dur. V basu zde máme průchody „H, d“. Dále v taktu 35 přecházíme do tóniny e moll. V hlavním tématu v tónině e moll opět nacházíme v basu průchody „E, c“. Dále na obrázku můžeme najít virtuosní chromatický běh, ve kterém se připravuje vedlejší lyrická část v h moll.

takty 32 - 38

The image displays a musical score for measures 32 through 38. It consists of two systems of staves. The first system includes a violin part (top staff) and a piano accompaniment (middle and bottom staves). The violin part begins with a forte (*f*) dynamic and *a tempo* marking, followed by a piano (*p*) section and a *poco rall.* section. The piano accompaniment features a *sfz* (sforzando) dynamic in the right hand and a *p* dynamic in the left hand, with a *colla parte* and *rall.* marking. The second system continues the violin part with *a tempo* and a chromatic run, and the piano accompaniment with a *mf a tempo* dynamic. A measure number '12' is visible at the end of the second system.

Ve vedlejším tématu se nachází v basu opět průchody, střídá se tu tónika h moll, subdominantka e moll a dominantka Fis⁷. V dalších taktech se jeví zajímavým klesající bas E⁷, H⁷, E, E⁷, Cis^{mi7}.

takty 39 - 48

Ve 49. taktu vidíme prodlevu, následuje E⁷ a virtuosnější pasáž v tónině A dur. V 51. taktu se nachází II. stupeň h^{mi7}, pokračuje se do dominanty přes průchodný tón v basu „A“, v dalším taktu následuje opět tónika A dur.

takty 49 - 52

Dále je zde dominantanta E⁷ a také mollová tónika. Autor pokračuje VI. stupněm F dur přes A⁷ do subdominanty d moll, dále přes F⁷ do II. stupně B dur. V 57. taktu je zajímavý alterovaný akord, který vede opět do A dur. V basu v taktu 58 vidíme hlavní téma v inverzi. V partituře můžeme také pozorovat, jak se dřevěná dechová sekce střídá o sóla z hlavního tématu. V klavírním výtahu již zmíněnou část představuje soprán.

takty 56 - 61

The image shows a musical score for measures 56 through 61. It consists of two systems of staves. The top system includes a woodwind part (likely soprano saxophone) and a piano accompaniment. The woodwind part features a melodic line with trills (tr) and triplets (3), marked with dynamics like *p* and *leggiero* (*legg.*). The piano accompaniment has a bass line with chords and a treble line with chords and triplets, marked with dynamics like *fp*, *f*, *sub.p*, and *dolce*. The bottom system continues the piano accompaniment, with the woodwind part also featuring trills and triplets. Measure numbers 56, 57, 58, 59, 60, and 61 are indicated at the beginning of their respective measures.

Dále Blodek pomalu připravuje mezivětu přes A dur, fis moll, D dur, zmenšený z e moll, A dur a dominantu z E dur.

takty 62 - 64

Musical score for measures 62-64. The score is written for a piano and flute. The piano part is in the lower register, featuring a chromatic descending line in the left hand and a more active line in the right hand. The flute part is in the upper register, playing a melodic line with chromaticism. The key signature is A major (one sharp). The score includes dynamic markings: *p* (piano) in the piano part and *f* (forte) and *fz* (forzando) in the flute part. The measure number H 3314 is indicated at the bottom.

Tyto modulace završí chromatikou ve flétnovém partu, která uzavírá nástrojovou expozici. Následuje orchestrální mezihra v tónině A dur.

takty 68 - 71

Musical score for measures 68-71. The score is written for a piano and flute. The piano part is in the lower register, featuring a chromatic descending line in the left hand and a more active line in the right hand. The flute part is in the upper register, playing a melodic line with chromaticism. The key signature is A major (one sharp). The score includes dynamic markings: *mf* (mezzo-forte) in the piano part and *f* (forte) in the flute part. The score also includes the instruction *molto cresc.* (molto crescendo) and the measure number 70. The score ends with a double bar line and a final chord marked with *P* and *x*.

2.2.1.3 Provedení

Na obrázku od taktu 76 vidíme tóniku A dur, průtah ze subdominanty na tóniku A dur, přes H dur a alterovaný 5. stupeň do tóniky v taktu 78. Hlavní roli zde přebírají klarinety, fagoty a lesní rohy, které společně se smyčcovou sekcí připravují provedení v A dur, jež začíná nástupem sólisty. Střídá se tu převážně tónika s dominantou.

takty 76 - 80

Musical score for measures 76-80. The score is in A major (one sharp) and 2/4 time. It features a piano introduction with a clarinet (Cl.) and cor (Cor.) part. The piano part starts with a forte (f) dynamic and moves to piano (p). The clarinet and cor parts enter in measure 76. Measure 80 is marked 'p dolce'.

V 92. taktu máme subdominantu D dur, následuje sled mimotonálních dominant, to jest D⁷ rozvedený do G dur, E⁷ do A dur, Fis⁷ do h moll, G⁷ do C dur. Repríza se připravuje přes E⁷, A⁷, D dur, e moll a A⁷ do tóniny D dur.

takty 90 - 100

Musical score for measures 90-100. The score is in A major (one sharp) and 2/4 time. It features a piano introduction with a clarinet (Cl.) and cor (Cor.) part. The piano part starts with a forte (f) dynamic and moves to piano (p). The clarinet and cor parts enter in measure 90. Measure 100 is marked 'rit.'.

2.2.1.4 Repríza

V repríze se opět vracíme do hlavní tóniny D dur. Virtuosní část v sólové lince je tedy až na změnu tóniny téměř stejná jako v nástrojové expozici. Z hlediska rozsahu ji zde máme o něco kratší. Nachází se tu převážně tónika s dominantou. Od taktu 105 vidíme využití terciové příbuznosti tónin B dur a D dur. V basu se vyskytuje opět hlavní téma v inverzi a také hobojojové sólo.

takty 101 - 107

Musical score for measures 101-107. The score is in D major, marked *a tempo*. The piano part (p) features a virtuosic melody in the right hand and a bass line in the left hand. The woodwind parts include Flute (Fag.), Oboe (Ob.), Clarinet (Cl.), and Horn (Cor.). The score includes dynamic markings such as *f*, *p*, *mf*, and *espress.*. The key signature is D major. The score is numbered H 3314.

Od taktu 111 se zde moduluje přes B dur, D dur a A⁷ do původní tóniny D dur, ve které nám začíná Coda.

takty 111 - 113

Musical score for measures 111-113. The score is in D major, marked *f*. The piano part (p) features a virtuosic melody in the right hand and a bass line in the left hand. The woodwind parts include Flute (Fag.), Oboe (Ob.), Clarinet (Cl.), and Horn (Cor.). The score includes dynamic markings such as *f*, *ff*, and *mf*. The key signature is D major. The score is numbered H 3314.

2.2.1.5 Coda

Zde se nám střídá tónika s dominantou. V sólové lince se objevuje opakující se rytmický model, jenž se následně zopakuje ozdoben trylky.

takty 114 - 119

Musical score for measures 114-119. The score is written for a solo voice and piano accompaniment. The key signature is two sharps (D major). The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand. The solo voice part has a melodic line with trills (tr) and a dynamic marking of *sub.p*. The piano part has a dynamic marking of *pp*. The score is divided into two systems, each with a vocal line and a piano accompaniment.

Poté se rozvádí do gradující sekvence ve dvojitém staccatu.

takty 120 - 122

Musical score for measures 120-122. The score is written for a solo voice and piano accompaniment. The key signature is two sharps (D major). The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand. The solo voice part has a melodic line with trills (tr) and a dynamic marking of *f*. The piano part has a dynamic marking of *cresc.*. The score is divided into two systems, each with a vocal line and a piano accompaniment.

Přes stoupající trylky a virtuózní běh ve flétnovém partu se dostáváme do závěrečné části, ve které se zopakuje hlavní téma z orchestrální expozice.

takty 126 - 129

Musical score for measures 126-129. The score is in D major (two sharps). It features a flute part with a virtuosic ascending scale and trills, and a piano accompaniment with chords and a bass line. Dynamics include 'sub p cresc. molto' and 'p'.

V taktu 131 vidíme hlavní téma v D dur. Z hlediska harmonických funkcí je zde D⁷, zmenšený z a moll. Na druhé době v taktu 134 se nachází alterovaný akord, který směřuje opět do D dur.

takty 130 - 137

Musical score for measures 130-137. The score is in D major. It features a piano accompaniment with chords and a bass line. Dynamics include 'f', 'P', and 'sub p cresc.'. There are also 'x' marks under some notes in the bass line.

2.2.2 Druhá věta „Adagio“

2.2.2.1 Díl A

Blodek pro lyrickou část zvolil stejnojmennou tóninu d moll. Na obrázku níže vidíme introdukci. Tu se svým sólem zahajují violoncella společně s klarinetou a fagotem. Durový zdvih směřuje do g moll, průchod na tónu „des“ směřuje do C⁷, dále „eis₁“ do D dur. Nachází se tu také zmenšený z fis moll, D dur a přes A⁷ se dostáváme do hlavní tóniny d moll. Nástupem sólisty v taktu 150 začíná díl A. Nachází se zde d moll, zmenšený z a moll, dominantu, tóniku a mollovou subdominantu.

takty 142 - 157

The image shows a musical score for the piece "Adagio". The score is written for Violoncello (Vlc. solo) and Piano. The tempo is marked "Adagio". The key signature is D minor (two flats). The time signature is 3/4. The score consists of two systems. The first system shows measures 142-157. The second system shows measures 150-157. The piano part is marked "p" (piano) and "p dolce" (piano dolce). The violoncello part is marked "p" (piano) and "mf" (mezzo-forte). The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamics.

Na chvíli zazní neapolský sextakord Es dur, B⁷ s průtahem ve flétně a tónika. Hobojové sólo připraví přes dominantu opět d moll. O oktávu výše flétnista celou úvodní frázi zopakuje. Doprovodná funkce orchestru je zde však už rytmicky zahuštěna o osminové hodnoty. V taktu 163 můžeme na třetí době vidět alterovaný akord.

takty 158 - 169

Po skončení lyrické melodie začíná mezivěta, jež se téměř celá nachází v tónině F dur. Sólista i zde může naplno ukázat svoji technickou vybavenost. V posledním taktu mezivěty (tj. 182) máme mimotonální F⁷, jež nám připravuje díl B.

takty 180 - 182

2.2.2.2. Díl B („L'istesso tempo")

Na obrázku vidíme tóninu B dur. Dále zde máme subdominantu, dominantu, tóniku, subdominantu, dominantu a tóniku.

takty 183 - 188

C L'istesso tempo
f con affetto
trem.
mf
mf
simile
H 3314

V další frázi od taktu 191 se přes dominantu dostáváme do stejnojmenné tóniny b moll. Dále zde vidíme slet mimotonálních dominant k Des dur, k F dur a k B dur. Orchester nám připravuje cadenzi přes F dur, d moll a dominantu A dur.

takty 189 - 200

sub. pp
mf
190
sub. pp
cresc.
f con passione
dim.
rall.
p a tempo
200
a tempo
p
P
P

2.2.2.3. Díl A

Po zaznění cadenze dochází k návratu na díl A. V sólovém partu vidíme variace na hlavní téma a hoboj přichází s lyrickou melodií. Dále od taktu 211 nás může zaujmout mollová melodická výplň v sólovém klarinetu. Z hlediska harmonických funkcí zde máme d moll, E⁷ v basu s prodlevou na tónu „d“, A⁷, tóniku, D⁷ a mollovou subdominantu.

takty 207 - 210

Tempo I.
p espressivo
Ob.
mp
pp
210

This musical score covers measures 207 to 210. It features three staves: a top staff with a treble clef and a 3/4 time signature, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The top staff contains a complex melodic line with many slurs and accents. The woodwind part (labeled 'Ob.') is in the middle staff, starting with a *mp* dynamic. The piano accompaniment is in the grand staff, with the left hand playing a steady eighth-note accompaniment and the right hand playing chords. Dynamics include *pp* and *mp*. Measure 210 is marked with a double bar line and a fermata.

takty 211 - 213

mf
Cl.
dolce
P sempre
crescendo

This musical score covers measures 211 to 213. It features three staves: a top staff with a treble clef and a 3/4 time signature, and a grand staff (treble and bass clefs) below. The top staff contains a melodic line with slurs and a *crescendo* marking. The woodwind part (labeled 'Cl.') is in the middle staff, starting with a *mf* dynamic and a *dolce* marking. The piano accompaniment is in the grand staff, with the left hand playing a steady eighth-note accompaniment and the right hand playing chords. Dynamics include *mf* and *P sempre*. Fingerings are indicated with numbers 1, 2, 3, 4.

2.2.2.4 Coda

Od taktu 219 přichází coda s motivy z mezivěty. Závěru volné věty dodává klid tónina d moll s hiáty mezi třetím a čtvrtým stupněm.

takty 217 - 225

The image displays a musical score for measures 217 through 225. It is divided into two systems. The first system (measures 217-220) features a vocal line with a piano (*p*) dynamic and triplet markings, and a piano accompaniment starting with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and a *p dim.* instruction. The second system (measures 221-225) includes a woodwind section with parts for Oboe (*Ob.*) and Clarinet (*Cl.*), both marked *pp* and *perdendosi*. The piano accompaniment continues with *pp* dynamics. The score concludes with a double bar line and a fermata over the final notes. The number 'H 3314' is printed at the bottom center of the page.

2.2.3 Třetí věta „Allegro molto vivace“

2.2.3.1 Orchesterální předehra

V orchesterální předehře se nacházíme na dominantě v tónině A dur. Od taktu 233 vidíme mimotonální H⁷ rozvedený do E dur, který je zároveň dominantou k a moll. Dále zde máme dominantu, F^{maj7} a dominantu.

takty 232 - 244

The image shows a musical score for measures 232 to 244. It consists of two systems of piano and violin parts. The piano part is in the lower register, and the violin part is in the upper register. The key signature is A major (two sharps). The tempo is Allegro molto vivace. The score includes dynamic markings such as *f*, *fs*, *p*, and *mf*. Measure 240 is marked with a first ending bracket. The music features complex rhythmic patterns and harmonic changes.

V taktu 252 můžeme mluvit na druhé době o přičnosti, jelikož v basu máme tón „g“ a v sopránu tón „gis“. Nástupem sólisty začíná díl A, jenž je v hlavní tónině.

takty 251 - 256

The image shows a musical score for measures 251 to 256. It consists of two systems of piano and violin parts. The piano part is in the lower register, and the violin part is in the upper register. The key signature is A major (two sharps). The tempo is Allegro molto vivace. The score includes dynamic markings such as *p*, *dim.*, and *p*. Measure 252 is marked with a first ending bracket. The music features complex rhythmic patterns and harmonic changes. The score is labeled with the number H 3314 at the bottom.

2.2.3.2 Díl A

V následujících taktech po vstupu flétnisty máme hlavní téma v tónině D dur. Na obrázku se střídá dominanta s tónikou, dále mimotonální H⁷ rozvedený do e moll.

takty 264 – 270

The image shows a musical score for measures 264 to 270. The key signature is D major (one sharp). The flute part (top staff) features a melodic line with triplets and accents. The piano accompaniment (bottom two staves) consists of chords in the right hand and a rhythmic bass line in the left hand. Measure 270 is marked with 'cresc.'.

Orchestrální mezihra v tónině A dur, která začíná od taktu 306, je připravena pomocí VI. stupně h moll v taktu 302, dále dominanty a E⁷. Z harmonického hlediska zde máme tedy A dur, dominantu a tóniku.

takty 302 - 310

The image shows a musical score for measures 302 to 310. The key signature is D major (one sharp). The flute part (top staff) features a melodic line with a 'trill' marking and accents. The piano accompaniment (bottom two staves) consists of chords in the right hand and a rhythmic bass line in the left hand. Measure 310 is marked with 'f'.

Vstup sólisty do „Poco mena“, tedy vedlejší téma, připravují hoboje, klarinety a fagoty. Stále se pohybujeme v tónině A dur, dále zde máme dominantu, v taktu 323 H⁷ a D^{sus2}. V taktu 324 se ve flétnové lince nachází průtah do tóniky. V posledním taktu máme mimotonální H⁷ a na druhé době alterovaný tón „f“.

takty 321 - 327

Druhá fráze je téměř stejná, změna přichází taktem 333, kde na druhé době v basu vidíme alterovaný tón „ais“.

takty 328 - 333

Později lyrickou melodii, v taktu 341, přebírá hoboj a flétnista hraje variace na vedlejší téma. V této části máme dominantu, E⁷, tóniku a dominantu. Celý díl A uzavírá tónika.

takty 341 - 345

2.2.3.3 Díl B

Od taktu 349 se nám připravuje díl B v A dur, jenž začíná taktem 351. Nachází se tu dominanta, tónika, dominanta, D^{sus2} a dominanta.

takty 346 - 356

Musical score for measures 346-356. The score is in A major (one sharp) and 3/4 time. It features a flute part with sixteenth-note runs and a piano accompaniment with chords and bass lines. Dynamics include *f*, *cresc.*, *p*, and *mf*. Performance markings include *e leggiero* and *espress.*. A fermata is placed over the final measure of the first system, and the letter 'F' is written above it. The second system starts at measure 350.

Dále od virtuosních sextol ve flétnovém partu, v taktu 375 máme dominantu, tóniku, II. stupeň h moll, dominantu a od taktu 381 vidíme mezivětu v tónině A dur.

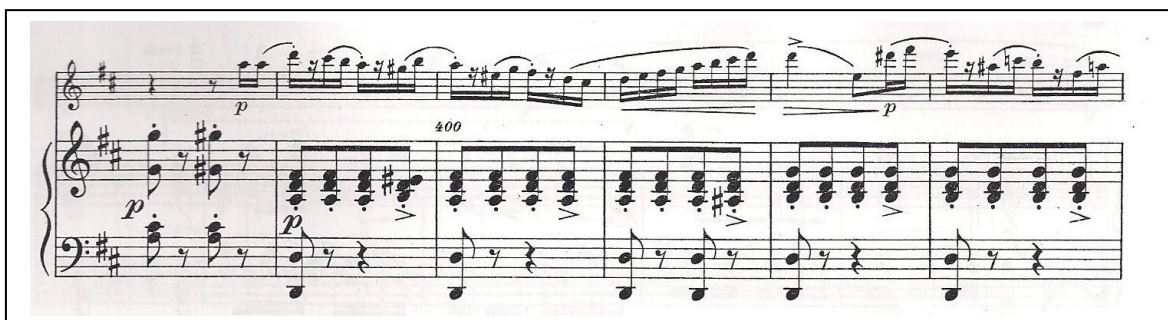
takty 375 - 385

Musical score for measures 375-385. The score is in A major (one sharp) and 3/4 time. It features a flute part with sixteenth-note runs and a piano accompaniment with chords and bass lines. Dynamics include *mf*, *p*, and *mf*. Performance markings include *simile* and *Tempo I.*. The score is divided into two systems. The first system ends at measure 380, and the second system starts at measure 380. The letter 'G' is written above the first measure of the second system.

2.2.3.4 Díl A

Nástupem sólisty v taktu 398 můžeme pozorovat stejné harmonické funkce jako na začátku této věty. Připomeňme tedy D dur, subdominantu, dominantu, tóniku, mimotonální E⁷, dominantu, Fis⁷, VI. stupeň h moll a dominantu.

takty 398 - 403

Po skončení virtuosní flétnové pasáže přebírá svoji roli opět orchestr, který se pohybuje v tónině A dur. Vedlejší téma v tónině D dur, jež vidíme od taktu 436, připraví tentokrát flétna s hobojí a klarinetou. V předchozí vedlejší melodii v tónině A dur nástup obstaraly hoboj a klarinety společně s fagoty. Zde se tedy nacházíme v tónině D dur, v taktu 437 vidíme prodlevu na tónu „D“.

takty 434 - 440

V taktu 452 máme dominantu, která nám připravuje krátké flétnové sólo.

takty 448 - 455

Musical score for measures 448-455. The score is in D major and 4/4 time. It features a flute solo in measure 452. Dynamics include *mf rit.*, *mf a tempo*, and *p meno*. The piece number H3314 is at the bottom.

Smyčcová sekce přebírá od taktu 463 vedlejší melodii a sólista hraje harmonickou výplň v šestnáctinových hodnotách. Jsme stále v tónině D dur, v taktu 466 na první době vidíme mimotonální VII. stupeň, který je součástí D dur akordu.

takty 463 - 467

Musical score for measures 463-467. The score is in D major and 4/4 time. It features a string section and a soloist. Dynamics include *p* and *sempre*. The piece number H3314 is at the bottom.

Od taktu 475 vidíme tóniku, D^7 , subdominantu, D^{sus4} , A^7 a tóniku.

takty 474 - 478

Musical score for measures 474-478. The score is in D major and 4/4 time. It features a string section and a soloist. Dynamics include *mf* and *legato*. The piece number H3314 is at the bottom.

2.2.3.5 Coda

Po zaznění rozkladu D dur v hobojích, klarinetech a fagotech začíná taktem 481 coda a flétnová virtuosní část. "

takty 479 - 484

K Più mosso (Tempo I.)
il canto espressivo

480
mf *p*

Od taktu 485 vidíme e^{mi7} , dominantu a tóniku. Dále od taktu 489 se zde nachází opět dominantu, tónika a mimotonální VII. stupeň do e moll, jež je zároveň II. stupněm v D dur. Dále tu máme dominantu a tóniku.

takty 485 - 495

480
p

m.d. *pp*

V taktu 502 následuje II. stupeň e moll, tónika, dominanta a tónika. Od taktu 505 následuje flétnová sekvence a také sled mimotonálních dominant, tedy D⁷ do G dur, E⁷ do A dur, Fis⁷ do h moll a A⁷ do D dur. Od taktu 511 se blížíme k závěru celé skladby, nachází se zde převážně tónika a dominanta.

takty 502 - 512

Koncert končí virtuosním flétnovým během v tónině D dur.

takty 519 - 525

3. Interpretační problematika z pohledu hráče na příčnou flétnu

V této části práce zmíním jednotlivá interpretační úskalí, se kterými se může potýkat každý hráč na příčnou flétnu. Především se zaměřím na technickou, výrazovou, dechovou a intonační problematiku.

Koncert D dur od Viléma Blodka můžeme s klidným svědomím postavit do čela českého flétnového repertoáru. Pokud se chceme věnovat profesionální umělecké dráze, měli bychom mít toto dílo podrobně nastudováno. Posléze lehce postoupíme, alespoň o krok výše a zbavíme se nejméně jednoho interpretačního nedostatku, se kterým jsme do té doby bojovali.

Po stránce dechové patří tento koncert k jednomu z nejtěžších. Převážně je to z důvodu krátkých orchestrálních mezihér. Například v první větě si naposledy odpočineme před nástupem provedení, což není příliš obvyklé u koncertů s tímto obsazením. V závěru třetí věty se mohou vyskytnout problémy s pamětí, což je zapříčiněno právě dechovou nedostatečností. Po této kompoziční stránce bychom se mohli domnívat o autorově neznalosti problémů, jež sužují většinu hráčů na dechové nástroje. O to překvapující je zjištění, že komponista sám byl hráčem na flétnu.

Technicky je dílo také velmi náročné, ale určitě ho po této interpretační stránce nemůžeme stavět vedle některých flétnových koncertů, které byly napsány ve 20. století. Virtuosi pasáže se tu vyskytují převážně v příjemné střední poloze. Rozhodně zde nenajdeme obtížně hratelné části okolo „ h^3 , c^4 , cis^4 “. Přece jenom se stále pohybujeme na počátcích romantismu.

Naopak podchytit u této skladby výraz a lyričnost je opravdu náročné. Krásná fráze se nám podaří jedině za předpokladu dostatečně rychlého a flexibilního vibrata. Také jsou zde důležité rychlé a pokud možno neslyšitelné nádechy.

3.1 První věta „*Allegro risoluto*”

Nástrojové expozici úvodní věty předchází krátká cadenze, která je z hlediska interpretace náročným oříškem i pro zkušeného flétnistu. Rozložený zmenšený septakord z a moll musí být naprosto suverénní. Držený dlouhý tón „a¹” působí lépe, pokud se nám ho podaří nasadit světlejší barvou. Před začátkem virtuosního stupnicového běhu se musíme nadopovat dostatečnou dechovou zásobou, abychom vydrželi, až do nástupu orchestru.

Zde je třeba dbát na správnou intonaci tónů („d³, e³”), abychom nebyli příliš vysoko. S následujícími septolami se musíme vejít do nekompromisního metra, pomůže nám k tomu včasné odlepení od ligatury. Před obávaným chromatickým virtuosním během si musíme připravit nátisk na „cis¹”, aby se nám snadno a rychle ozvalo. Tomuto místu věnujeme při cvičení zvýšenou pozornost.

Vedlejší lyrické melodii vládne měkký tón s příjemným, avšak znělým pianem. V této části si můžeme také pohrát s vibratem. Obal musí být snadno a melodicky vyhrán. Lehce se nám může stát, že všechny naše dechové zásoby spotřebujeme už zde. Lyrickou část se nám podaří udělat ještě půvabnější pomocí pouze dvou nádechů, to jest před začátkem tóniny h moll a potom uprostřed před osminovými hodnotami tónů „fis², f²”. Poté musíme vydržet, až do „ritardanda”. To vše se dá zvládnout při interpretaci s klavírním doprovodem, také samozřejmě záleží na naší aktuální kondici. Avšak pokud bychom stáli jako sólisté před orchestrem, musíme hrát skoro všude silně, a tudíž nemáme šanci vydržet tak dlouhé fráze.

Nástupem tóniny A dur začíná virtuosní pasáž v šestnáctinových hodnotách. Od písmene B nás může překvapit přechod do triol, které musí korespondovat s orchestrálním osminovým pulzem. V posledních taktech před nástupem mezihry nám téměř s jistotou dochází dech. Abychom na pódiu, bez větších rytmických problémů, zahráli závěrečný chromatický běh, můžeme se místo tónu „e¹” nadechnout.

Provedení první věty z Blodkova koncertu je jedno z nejnáročnějších míst. Ujišťuje nás o tom hned počáteční vazba tónů „*a²*“, „*fis³*“, zahraná pokud možno v naprostém pianu. Z bezpečnostních důvodů je dobré začít trochu silněji a v další frázi to samé zopakovat, ale již v pianissimu. V celé této lyrické části se nám nabízí možnost využít našich hudebních schopností. Také kontrolovaným a rychlým vibratem zde rozhodně nešetříme. Od vrcholu celého provedení, tj. od tónu „*a³*“ můžeme využít i rubato. Avšak poslední takt před nástupem reprízy musí být zahrán plyně v tempu.

Repríza v tónině D dur je technicky obdobná jako virtuosní část expozice. Běhy etudového charakteru s počátečními trylky je třeba pečlivě vycvičit. Od písmene E musíme dbát na zřetelné staccato v šestnáctinových hodnotách. První nota pod obloučkem by měla být vždy delší, aby byla slyšitelná. Stejně virtuosně musí působit toto místo i s nátryly. Jedná se o technický oříšek, tudíž tempo před nástupem cody by nemělo být rychlejší, i když nás to k tomu svádí. Úplný závěr je záležitostí dvojitého staccata v příjemné poloze, se kterým bychom neměli mít problém.

3.2 Druhá věta „Adagio“

Volná věta začíná krátkou orchestrální introdukcí, ve které se musí flétnista koncentrovat na melodii v dílu A. Působí velmi efektně, pokud se nám podaří nasadit světlejší barvu a to v pianissimu. Později v totéž frázi o oktávu výše si musíme dávat pozor, abychom nebyli už ostřejší. Na dlouhém tónu „c³“ si můžeme pohrát s dynamikou i s vibratem.

V mezivěť je důležitě dbát na správný rytmus především v dvaatřicetinových triolách. Plynule musíme přejít na šestnáctinové a později i na dvaatřicetinové oktoly. Tyto čtyři běhy musí být vyhrány naprosto virtuosně a s jistotou. Pomůže nám k tomu volba správného tempa, ve kterém nebudeme utíkat. Nejdříve je delší dobu dobré, cvičit běhy bez přírazů a později je postupně přidávat. Pokud bychom hned od počátku hráli toto místo v rychlém tempu i s melodickými ozdobami, bude to vždy působit zbrkle. Bránici i nátisk připravíme na spodní polohu a směrem nahoru už rozhodně nezesilujeme. Již flétna sama se o to postará.

Hýbnout tempem směrem dopředu si můžeme dovolit v dílu B. Blodek zde sice uvádí „*Listesso tempo*“, ale po muzikantské stránce by to byla trošku škoda. Hodí se zde také využít plného a silného zvuku nástroje. Pozor si však musíme dát na obal, který se pohybuje okolo labilního tónu „cis²“. V místě melodické ozdoby už bychom měli postupně zeslabovat, tudíž je to ihned obtížnější. V následující frázi nesmí být v žádném případě vysoko tón „des²“. K tomu nám dopomáhá každodenní cvičení vydržovaných tónů. Dále se musíme včas odlepit od ligatury a v klidu vyhrát virtuosní běhy. Dva takty před orchestrální mezihrou můžeme lehce zatěžkat tón „b³“, který vytváří harmonické napětí.

Na první tón v cadenci „a¹“ si připravíme světlejší barvu. Delší ticho v pauzách je zde vítáno, samozřejmě také s ohledem na sál, ve kterém stojíme na pódiu. Návratem na díl A přichází jedno z nejkrásnějších míst z celého koncertu. Jedná se o variace na hlavní téma v šestnáctinových hodnotách. Do této fráze s radostí vložíme všechnen cit, který v sobě máme. V závěrečné codě se nachází motivy z mezivěty, ve kterých si opět musíme dát pozor na správný rytmus ve dvaatřicetinových triolách. Pro poslední tři „d³“ zvolíme vyšší barvu v pianissimu.

3.3 Třetí věta „Allegro molto risoluto“

V průběhu orchestrální přede hry třetí věty se koncentrujeme na náš virtuosní začátek v šestnáctinových hodnotách. Je důležité začít ve stejném tempu jako orchestr či klavír. Zdvih tónů „ a^2 “ musí být zřetelně oddělen. Zpočátku doporučuji celé hlavní téma cvičit na osminy a bez obloučků, obzvláště pak dvaatřicetinové trioly. Dva takty sólového běhu ve flétnovém partu je dobré zahrát rytmicky správně. Jinak pro klavíristu, natož pro orchestr je téměř nemožné nastoupit včas na první dobu v následujícím taktu. Ke konci hlavního tématu dochází k dechové nedostatečnosti. Tento problém nám pomůže vyřešit bravurně zvládnutá technika, poněkud rychlé tempo a častější krátké nádechy.

V „*Poco menu*“ bych výraznější zpomalení rozhodně nedoporučila. O to se postarají samy čtvrtkové noty s osminovými. Fráze musí působit plynule. Tóny se „*sforzatem*“ („ cis^3 “, „ c^3 “, „ h^2 “) nás svádí k ostřejší barvě, dbejme u nich tedy na intonaci.

O zrychlení před nástupem dílu B se postará sám orchestr či klavírista. Tato střední část je opět náročná na dech. Tempo musíme přizpůsobit našim možnostem, čím rychleji, tím lépe. Zvolením svižnějšího metra si trochu zavaříme v posledních taktech před orchestrální mezihrrou. Sextoly hrajme v pianu, předepsanou dynamikou od vydavatele bych se zde striktně neřídila. Ušetříme si tím dech a výsledek bude působit více virtuosně. Orchestr zde přebírá hlavní roli a flétnové běhy jsou spíše už jen harmonická výplň.

Autor v návratu na díl A využívá diminuce. Tato část je tedy o něco kratší než na začátku, musíme si zde dávat pozor na paměť. Zlomové místo je dobré si zahrát několikrát pomalu zpaměti a střídat to s úvodním dílem A, který je o něco delší. Poté už by se nám na pódiu nemělo nic stát.

Vedlejší téma „*Meno*“ je tentokrát v tónině D dur. Opět se snažíme hrát světlejší barvou v pianu. Později v oktávových skocích ve staccatu dbejme na to, aby třetí oktáva nebyla silnější než ta druhá. Sólovou chromatickou sekvenci malých tercií cvičíme nejdříve pomalu, bez legata a s použitím různých rytmických obměn. Běh musí působit naprosto lehce a virtuosně.

Od písmene I přebírá orchestr vedlejší melodii a flétnista má na starosti harmonickou výplň v šestnáctinových hodnotách. Někteří interpreti toto místo hrají pod legatem, jiní zde noty spíše oddělují. Artikulace nakonec ve výsledku nehraje důležitou roli. Nejvíce se zde soustředíme na paměť. Důvodem je vysoká únava a nedostatek dechu. V tomto místě dochází u hráčů k nejčastějším pamětním výpadkům. V soukromí doporučuji tuto část cvičit z paměti několikrát za sebou po fyzické únavě.⁹

V závěrečné codě si vzhledem ke svým možnostem můžeme dovolit opravdu rychlé, virtuosní tempo. Šestnáctinové hodnoty se nacházejí převážně v příjemné střední poloze. Konec třetí věty cvičíme nejdříve pomalu bez obloučků na různé rytmické obměny. Dále v tomto tempu dbáme na první notu pod obloučkem, aby nebyla krátká. V rychlém metru už nebudeme mít tolik času věnovat se důkladně každé notě. Závěrečný běh ve stupnici D dur doporučuji rozdělit na dvě septoly, konec bude působit daleko virtuosněji. Zápisu vydavatele bych se v tomto případě zřekla.

⁹ Jako fyzickou námahu doporučuji patnáct dřepů s flétnou v ruce. Zadržování, ihned po posledním cviku začneme hrát z paměti třikrát za sebou kritické místo. Po odehrání cviky opět opakujeme. Po více opakováních je vysoká pravděpodobnost pamětního výpadku, který by se nám ovšem na koncertě mohl stát přímo. Lze tomu ovšem předejít, pomocí těchto i jiných obdobných cvičení.

ZÁVĚR

V první kapitole mé bakalářské práce jsem se čtenáři snažila přiblížit poměrně krátký i obtížný život českého skladatele Viléma Blodka. Pro přehlednost jsem dílo rozdělila do tří tvůrčích období. Postupně se můžete seznámit, v jaké životní etapě byly napsány jednotlivé kompozice.

Druhá část pojednává o celkové charakteristice Koncertu D dur pro flétnu a orchestr. Všechny tři věty jsem rozebrala jak po stránce formální, tak i harmonické. První věta nás musí ihned zaujmout nástupem sólisty, tedy už před samotným začátkem nástrojové expozice. K nejkrásnějším volným lyrickým větám napsaných pro flétnu, patří právě ta Blodkova. A pozoruhodné dílo završí virtuosní třetí věta. Autor se zde celkově drží spíše klasických forem i klasické harmonie. Přeci jenom se nacházíme v polovině devatenáctého století v Čechách.

Třetí kapitola má sloužit především jako jakýsi návod budoucím interpretům tohoto koncertu. Psala jsem zde o interpretační problematice z pohledu hráče na příčnou flétnu. Zaměřila jsem se zde na technické, výrazové, dechové, nátiskové a intonační problémy. Pokud se pustíme do důkladného nastudování této skladby, určitě se posuneme dále a možná se nám podaří odbourat alespoň jeden interpretační problém, se kterým se potýkáme.

Myslím si, že tato bakalářská práce může posloužit jako vhodná instruktivní literatura všem budoucím hráčům. Po nahlédnutí do harmonie i interpretačních problematik se nastudování může jevit o to snadnější.

SEZNAM LITERATURY

BOK, Josef. Vilém Blodek CONCERTO pour flute et orchestre. Partition Josef Bok. Praha: Český hudební fond, 1959.

BOK, Josef. Vilém Blodek Concerto per flaute ed orchestra. Flauto e piano. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961.

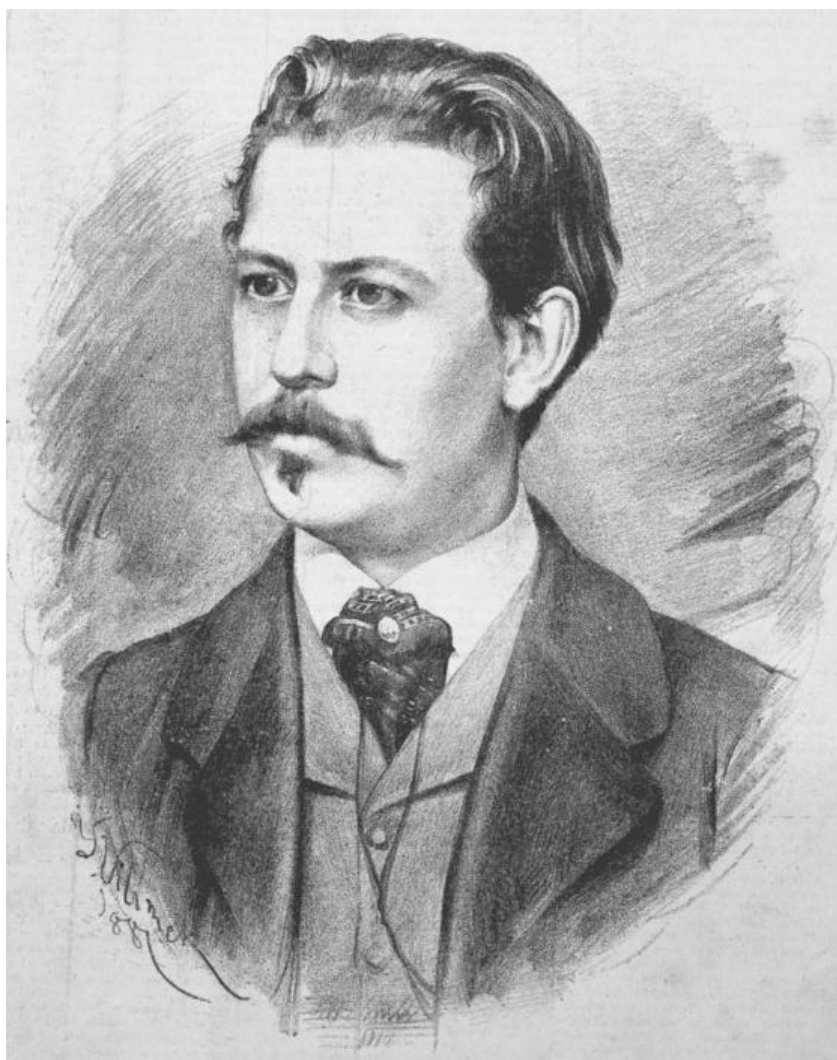
BUDIŠ, Ratibor. Vilém Blodek. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1964.

VÁŇA, F. X. Blodek: Skizza. 1934.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Vilém Blodek. In: *Es. wikipedia.org* [online]. [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: https://es.wikipedia.org/wiki/Vil%C3%A9m_Blodek

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Vilém Blodek